

Uw mening over gaswinning uit het Groningen-gasveld

Onderzoeksresultaten fase 1

Elisabeth Hoekstra
Goda Perlaviciute
Linda Steg

onderzoekgaswinning@rug.nl
www.onderzoekgaswinning.nl

Mei 2014

Introductie

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) doet onafhankelijk onderzoek naar de mening van inwoners van de provincie Groningen over gaswinning uit het Groningen-gasveld en de gevolgen hiervan, en mogelijke veranderingen in opvattingen hierover in de tijd. Dit onderzoek vindt plaats in opdracht van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM).

Het onderzoek bestaat uit drie fasen, verdeeld over een jaar. Dit document bevat informatie over de methode en uitkomsten van de eerste fase van het onderzoek, die heeft plaatsgevonden in november 2013. De uitkomsten worden gedeeld met de deelnemers, beleidsmakers, de Dialoogtafel Groningen en NAM. Een kortere samenvatting van deze resultaten wordt ook per brief aan deelnemers gestuurd en naar buiten gebracht middels een persbericht.

Methodie

Procedure

De eerste fase van dit onderzoek vond plaats in november 2013, dus voordat het conceptbesluit over gaswinning uit het Groningen-gasveld door minister Kamp naar buiten werd gebracht. Drie getrainde onderzoekmedewerkers (studenten van de RUG) hebben in verschillende gemeenten in de provincie Groningen willekeurig huis-aan-huis inwoners benaderd voor het invullen van een vragenlijst, zodat de deelnemers een goede afspiegeling vormen van de bevolking in de provincie Groningen. Voorafgaande aan het onderzoek werden potentiële deelnemers via de lokale pers op de hoogte gebracht van het onderzoek.

De vragenlijst is verspreid in drie gebieden binnen de provincie Groningen. De gebieden verschillen in de mate waarin inwoners ervaring hebben met aardbevingen als gevolg van gaswinning uit het Groningen-gasveld. Hierbij is gekeken naar de magnitude en intensiteit van de aardbevingen, en de frequentie en recentheid van de aardbevingen. Op basis van deze criteria zijn drie regio's gedefinieerd: het kerngebied dat het meest is blootgesteld aan de aardbevingen (de gemeente Loppersum), een gebied dat in iets mindere mate is blootgesteld aan aardbevingen (de gemeenten Bedum, Appingedam, en Slochteren) en een gebied dat nauwelijks is blootgesteld aan aardbevingen (de gemeenten Zuidhorn, Groningen, en Delfzijl). Op deze manier kunnen we de meningen van mensen die veel of nauwelijks te maken hebben gehad met aardbevingen vergelijken. Uit de resultaten bleek dat over het algemeen de meningen van inwoners in het kerngebied en de gebieden eromheen niet sterk van elkaar verschillen.

Wanneer mensen aangaven interesse te hebben in deelname kregen zij een vragenlijst uitgereikt welke op een afgesproken moment weer werd opgehaald door een onderzoekmedewerker. Op deze manier konden deelnemers in alle rust de vragenlijst invullen en hun mening geven. Het invullen van de vragenlijst kostte ongeveer 30 minuten. Alle deelnemers kregen een flyer met daarop algemene informatie over het onderzoek en contactgegevens van zowel RUG als NAM. Ook kregen zij als blijk van waardering een waardebon van 10 euro die zij konden besteden bij een plaatselijke bakker.

Deelnemers

In totaal hebben 390 mensen uit de provincie Groningen de vragenlijst ingevuld, 171 vrouwen en 210 mannen (negen deelnemers hebben hun geslacht niet aangegeven). Het ging hierbij om 141 deelnemers uit het kerngebied en respectievelijk 126 deelnemers en 123 deelnemers uit de andere twee regio's. Dit was een gevarieerde groep mensen. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 52 (de jongste deelnemers was 19, de oudste 90 jaar). Het merendeel van de deelnemers heeft middelbaar of hoger onderwijs gevolgd. De meeste deelnemers wonen samen met partner of met partner en kinderen. Gemiddeld wonen deelnemers 30.5 jaar in de regio (minimum: 0.5 jaar, maximum: 83 jaar). In totaal gaf 84% van de deelnemers in het kerngebied aan schade te hebben ondervonden van één of meerdere aardbevingen; in de andere twee regio's was dat 32% en 9%, respectievelijk. In het kerngebied heeft 77% van de deelnemers in ieder

geval één keer schade gemeld bij NAM, in de andere twee regio's was dit respectievelijk 24% en 4%.

Vervolgonderzoek

In de tweede helft van mei 2014 wordt de tweede fase van het onderzoek uitgevoerd. Doel hiervan is om te beoordelen of recente ontwikkelingen of activiteiten van NAM, overheden, of anderen invloed hebben gehad op de mening van inwoners van de provincie Groningen over gaswinning, aardbevingen en vertrouwen in partijen die betrokken zijn bij besluitvorming rondom gaswinning uit het Groningen-gasveld. Bijna 70% van de deelnemers uit de eerste fase heeft aangegeven deel te willen nemen aan dit vervolgonderzoek. Daarnaast worden ook andere inwoners benaderd om deel te nemen aan het onderzoek, zodat opnieuw een goed beeld wordt verkregen van de mening van inwoners van de provincie Groningen. De uitkomsten van deze tweede fase worden vanzelfsprekend opnieuw gedeeld met de deelnemers, beleidsmakers, de Dialoogtafel Groningen en NAM.

Onderzoeksresultaten (Fase 1)

Gaswinning

Over het algemeen is men van mening dat de gaswinning uit het Groningen-gasveld enigszins moet verminderen, maar niet hoeft te stoppen. Mensen die in het kerngebied wonen vinden dat de gaswinning een beetje meer moet worden teruggedrongen dan mensen in de omliggende gebieden. Deelnemers vinden dat een vermindering van de kans op aardbevingen, en dat het voorkomen en herstellen van schade door aardbevingen belangrijke voorwaarden zijn om door te kunnen gaan met gaswinning uit het Groningen-gasveld. Deelnemers vinden gaswinning uit het Groningen-gasveld redelijk acceptabel, en over het algemeen roept gaswinning geen sterke positieve of negatieve emoties op. Mensen die in het kerngebied wonen ervaren een beetje meer negatieve emoties en een beetje minder positieve emoties dan inwoners van de omliggende gebieden.

Uit het onderzoek blijkt dat gaswinning belangrijk wordt gevonden voor Nederland. De deelnemers van het onderzoek oordelen positiever over gaswinning naarmate men vindt dat gaswinning meer voordelen heeft voor de economie en voor de consument (zoals een lage energieprijis en het gemak en comfort dat het gebruik van gas biedt).

Aardbevingen

Uit het onderzoek blijkt dat de deelnemers zich zorgen maken over aardbevingen als gevolg van gaswinning uit het Groningen-gasveld, waarbij deze zorgen hoger zijn voor deelnemers die in het kerngebied wonen. Men vindt materiële schade (bijvoorbeeld schade aan huis) het meest belangrijke en het meest waarschijnlijke gevolg van aardbevingen. Daarnaast vindt men de kans op lichamelijk letsel en stress, de vermindering van het woonplezier, de kans dat er een negatief beeld bestaat van de provincie Groningen vanwege de aardbevingen, en de kans op schade aan de natuur en het milieu redelijk belangrijk en waarschijnlijk. Deelnemers die in het kerngebied wonen vinden het waarschijnlijker dat aardbevingen leiden tot materiële schade, zowel voor zichzelf als voor andere inwoners van de provincie Groningen, en tot lichamelijk letsel en stress voor henzelf, vermindering van hun woonplezier, en een negatief beeld van de provincie Groningen. Opvallend is dat deelnemers zich niet alleen zorgen maken over de gevolgen van aardbevingen voor hen zelf, maar ook (en vaak zelfs meer) over de gevolgen voor andere inwoners van de provincie Groningen.

Aardbevingen roepen enigszins negatieve (maar geen extreem negatieve) emoties op. Dit geldt in sterkere mate voor mensen die in het kerngebied wonen. Over het algemeen voelen de deelnemers aan het onderzoek zich redelijk kalm als zij denken aan aardbevingen.

Vertrouwen

Uit het onderzoek blijkt dat deelnemers kritisch zijn ten opzichte van NAM. Men oordeelt redelijk negatief over de openheid en eerlijkheid van NAM en vindt dat NAM zich in het verleden niet zorgvuldig aan wetten en regels heeft gehouden. Men oordeelt niet positief maar

ook niet negatief over de competenties en deskundigheid van NAM op het gebied van gaswinning uit het Groningen-gasveld. Deelnemers die in het kerngebied wonen oordelen negatiever over de openheid en eerlijkheid van NAM, het gedrag van NAM in het verleden, en de competenties van NAM.

Deelnemers hebben vrij veel vertrouwen in de gemeente als het gaat om aardbevingen als gevolg van gaswinning uit het Groningen-gasveld. Het vertrouwen in de provincie is ook redelijk hoog, terwijl het vertrouwen in de Rijksoverheid relatief laag is. Mensen die in het kerngebied wonen hebben meer vertrouwen in de gemeente en provincie dan inwoners van de omliggende gebieden.

Gasgebruik

Deelnemers in alle drie gebieden vinden het gebruik van gas uit het Groningen-gasveld enigszins acceptabel. Zij vinden dat het gebruik van gas vooral positieve gevolgen heeft voor de consument (zoals comfort en beschikbaarheid van gas). De gevolgen van gasgebruik voor het milieu worden niet als positief maar ook niet als negatief gezien. Men vindt deze twee gevolgen van gasgebruik (redelijk) belangrijk. Hierbij zijn geen verschillen gevonden tussen deelnemers die veel te maken hebben gehad met aardbevingen en deelnemers die minder te maken hebben gehad met aardbevingen.

Oordelen over bouwkundige versterkingen

Deelnemers verwachten dat bouwkundige versterkingen van gebouwen een positief effect zullen hebben op de veiligheid van mensen en ook enigszins een positief effect zullen hebben op de waarde van huizen. Deelnemers vinden dat zijzelf niet verantwoordelijk zijn voor eventuele bouwkundige versterkingen, maar dat dit de verantwoordelijkheid is van NAM en de Rijksoverheid.

Oordeel over onderzoeken die worden uitgevoerd naar aardbevingen in Groningen

Deelnemers geven aan niet goed op de hoogte te zijn van onderzoeken naar aardbevingen door gaswinning uit het Groningen-gasveld die in de periode van het onderzoek werden uitgevoerd in opdracht van Minister Kamp. Deelnemers in het kerngebied zijn iets beter op de hoogte van deze onderzoeken dan deelnemers in de gebieden eromheen. Men verwacht niet dat deze onderzoeken in belangrijke mate zullen bijdragen aan het beperken van het risico van aardbevingen; hierin vinden we geen verschillen tussen deelnemers in het kerngebied en de omliggende gebieden. Men denkt ook niet dat de onderzoeken zullen leiden tot zorgvuldige besluitvorming rondom gaswinning; deelnemers in het kerngebied zijn hier het minst van overtuigd. Men heeft vooral belangstelling voor onderzoeken naar de effecten van aardbevingen op vitale infrastructuur (gasleidingen, dijken, hoogspanningslijnen), waardedaling huizen, en alternatieve aardgaswinningstechnieken.

Informatiekanalen

Het merendeel van de deelnemers wil bij voorkeur via de televisie en krant geïnformeerd worden over gaswinning en aardbevingen. Informatieverstrekking via de sociale media wordt minder gewaardeerd.